

МУСКИ НОВИНИ

Preč. Dr. I. D. Višožević rektor grada
sjemeništa Zagrebl, gornji grad

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬВИНИ ЙУГОСЛАВИЈІ

Виходва кајди тидаенъ. — Предплата на рок 60 Дин., па
пол рока 30 Дин. За Америку и други крај 2 доляри рочне.

Предплату и поштни членак до Редакције и Управи греба посы-
лац на адресу: „Руски Новини“ Пишкореши (Йугославија).

ХРИСТИЯНСТВО И ПРАЦА

1.

У њених часох вељо людзох так
алоба пенеж и више лем на његово думало,
же тот нещесни пенеж постал је бол.
А заш јест вељо таких, који непрестано
бешедују о раду, о праци, о труду.
То мож најчестейше чују од ријекних
социјалистичких водьох и од политичких
агитатора. Алиј баш тоги, који о ра-
боти највеће знају бешедовац и працу
воздвижу до самога неба, — тоги
социјалисти и комунисти — баш сами
не барја љубија працовач, а особено сре-
кају од ручног рада. Воля вони ра-
биија з језиком јак з мотику у ћоју, лебо
при машини у фабрици.

Цјелком ишаки приклад даји швесту
Исус Христос. Вон дал людскому труду
прави змисл и то најперше својим пла-
сним прикладом.

А треба имати знај, же у старијим
часох людзе думали о праци цјелом ин-
шак, јак њеника.

У старој римској држави а так
исто у старијим Грекох владала думка,
же бога, који живи лем од својих ка-
матох, од својога великога мајстору, уж
е зато одлични, лепши и вреднији од
худобнога, који з чекују раду за-
раби стопи насуши хлеб. Худобни баш
прето, же мушки радија не бул теди пра-
ци подношији човек, Њого шицки одру-
зовавају, гашубели је з њим је дружки
зровновали го зос статком. И славни
римски мудрец Цицерон гуторел: „Не
може то буџ да тог, који ради з ру-
кама, будзе прави, достојни човек.“

Прето богаче, који мали величесни
простори жени, жили пра з њакој ра-
боти у својим роскошним палатах, а за
њима радили раби, који не мали нијакога
людскога права и з њима не поступало
јак з бидом. У бројних поганских кра-
љох шицку раду радили жени, који
поганска вира тримала за љежији ство-
ренја од човека.

Нам то нешко чекко и похопиц, јак
могли людзе так думаци о раду, а ишак
так було вељо тисачи роки аж до при-
ходу Спаситеља света.

Јак у шицким, так и у тај ствари И-
сус Христос указао швесту ирандиву
драгу. Вон дозвигнују вредносц и пошто-
њање свакеј праце, јак је би поиз бу-
ла прикра и чекка и то преуказаје
з пустим језиком, јак то нешко вељи ро-
бја, але зос власним прикладом својој
живота. Вон избрал себе обичнога ху-
добнога тесара за свога хранитеља и
сам робел вељно з њим. До слогога три-
цетога року зарабија Исус Христос свог
насушни хлеб з чекују раду дома и
на наднішох. Допуштел и да го је
тримајо за тесаровога сина, не гашубе-
ши свога худобнога роду. За апосто-
љох избрал себе худобних рибара. И
так з живим прикладом указао вон по-
ганској шицку, же праца не така низка
и гашубљива ствар, јак то вони тримали.

Под вилажом Христовога приклада
постала з временом праца так високо
поштовања же працовали и краљове и
краљији. То познати ствар, же у штрел-
нији тику (од 600 до 1500 роки по Ису-
су Христу) краљи и краљовски дзви-
чата сами предли и ткали свога шмати.
И то за њим не була гашуба, але нај-
већија часц. Гашуба би була, да шедзели
без љакеј раде.

Човек, који працује, наслђује зос
тим самого Христа, који је гашубел
њакој праци. Так дазвило христијанство
поштовање людскога труда.

× Польска цита наглу помоц. — До
Паризу пришла молба польской владе, у којој
вона пита од Французаке наглу помоц у њен-
жох и у других политичких стварају. За тераз
Французака влада одобрила Польској пожичку
од 600. милиони франака (едија милијарда и 400
милиони динари), а прругу помоц, да Польској
уж нова французска влада. Када ли...

ШИРОМ ШВЕТА

× Австроја ма нову владу. — Зложел
ју бувши министар Долфус. У тај влади ма
главну бешеду христијанско-социјалиса странка.
Вона ма птицака министра крејм трох. Соци-
јалисти у тај влади не заступају. Влада ма у
парламенту лем малку већину.

× Засудаени руски грекокат, свище-
ник. — У Львове засудаја польски суд панко-
ко, дланџа-Дра. Пеліха на 8 месец пажији
пре бешеди на политичких склопа, који вон
тримаје док бул народни заступници Русини у
польским парламенту у Варшави. Шапки Ру-
сини шведкое вјавили ка суда, же др. Пеліх
је проци Польској држави не гуторел и не
нагваряја Русини, да роби бупу проци Поль-
ској. Суд ишак баржай поверио польским жандарима и тајним агенцијама, који једини извадили
проци папоца Пеліхе.

× Политичка криза у Грческој. —
Крејм гајдовске кризи страда греческа држава
и са непрестаних политичких пременака. Оц
када вона постала република не може вијеји
на драгу мирнога живота. Стара обице похнати
гречески политичар Константос вијевел, же охеба
политику рат ик ик. Бон ик, же генерал Пан-
талејос, који рат уж бул напрашио држави
преврат, заш примијава револуцију. Стара влада
издржавала, а новај вијак не можу гречески
политичаре зазоли.

× У Польској заш анјажели плацу
друшавни уредијак од 8% до 9%. Уредијаци
прето бараја издавољењи, бо уж им ваксельо
рази плацу були анјажени.

× Битка у пруским парламенту. —
25. мај пришло у пруским парламенту до
велькеј и кровавеј битке међу комунистима
и заступницима Народних социјалистох. (Гитле-
ровија). Побили је тоги „заступници наро-
да“ прето, бо једен комунист преуруџел гитле-
ровија, же меџи њма ест вељо толвайох.
Били је з карсцелями, руцали фляши и до
лем досгали. Було већије чекко ракетих, ко-
трих мушели олјесц до џинталу. Сала пар-
ламенту випатрала пп тај битки ик приједије
бойне польо.

не могол предац 30 килг целячкни лабо шви-
навици - але по 10 и 12 дніх, пресідає терас
и суботу по два и веци містери меса. Видно
и по тим, же цалей криви на валах прычина
у тим, же параст предава по ніжайшай цені, а
кед вони купую, тады ще не може наплацці.

Руски Керестур.

КИРБАЙ.

Як звичайно на този звень, зміло що у нас велью народу зос шинкіх странах, дзе нас ѿст розомнатих. Паноцах зос странк було відоки санктскай інтензівісції лабо и було дакожо. Бул и п., учитель Губаш Осіф, що бул преко 30 років учитель у Беркасове*).

Торжествену св. Службу Божу служили оо. капонік Надь, Гірбовати, Провчі, Матус, Міклуш и Будински, в наказовали о. Фірак.

У шинкавіо брали учасці и. Наряди М. и Едзеліскі В., домашні даміці; вец Петровски даміці Спіка, домашні даміці приправнікі Мученски и Наради, даміці замешкі з Баниціх, Папута и Лендер я Дюрдьова.

Пред кирбайом вечар давала ще представа „Ефтайловій даміці“. Представа була красна, одбавена як и веци, народу було досці, але могло бути и веци. Причина, же що було веци народу на представі, ест тога, же веци у исте време давали и друга забава. Требаля ще тим другим представітельством ірисці пораданці и догварці з пп. учительнями, котри вигуячи „Ефтайлову даміцу“, дзе ще не лаваю два представи у исте време.

*). През 30 років бул вон так єдная просвітнія діятель лінія наших ліхадів. За його време збудовані у Долу (котри поділян под Беркасово) крепід міла церквичка. Исто за його време збудовані у Беркасово парохія, до котрой приїхала Перхічев и Дол. Історія тих двох ліхадів бара інтересантна, як би то зредко було винесено у Руск. Колегіару. Добро би було, кед їх то зробіт старі ти учителі, бо кед вон то ю зробіт, чиже ще найдіти дахто жто ти гайден пробіц.

Іншак кирбай прешол піху у знаку крізи. Карчук котри у Керестуре віше правили не вільнявали ще ані да кирбай.

Петровці.

ОДХОД П. УЧИТЕЛЯ ФІРИСА.

Недавно привезли нашо „Руски Новині“ обшикін донос о нашим старим пан учителю Фірису, котри по 35 роців учительської служби положени до пекажі.

И притом час, кед але іші муніципі в нашим пан учительськом ростац. Да ще достойно од нього одпитаме, амнія же у гостині п. Арони на швіточчу вечеру. Присутні були представітель шинкіх нашіх дружств, котри ще од пан учителя кажды у мену свого дружства одпитали. И так од Церковного Обору тримал красну бешеду Михаіл Олеар. У мену нашій Присягі одпитал ще председник Іван, у мену школи п. учитель Тома іч, у мену Огнегасного Дружства одборнік Митроп Надь, у мену „Задруги за ходане стаку“ сій председатель Діонізій Планчах, у мену Сербской Землі. Задруга Мікола Голік, а од нашій „земляшней зібдкши“ одборнік Емільдік Дюра. На ходу претворял з красімі словами у мену шинкіх штовательях и приятельях пан учителя Михаіл Юрас и зажацал му Божі благослов за його вельорочні труд. Фанфара Огнегасного Дружства заграла „Многая літа“, що прилатило ціле дружство з європей и щирим одушевленіем.

На шинкіх тога бешеди омовед у заступівіо оца його син Осіф Фіріс и подзвівал шинкім, що їх любов и ціштівані, котре присутні а и шинкіх петровчакі ту свому учительству установили.

На вівторк рано; 18. мая коло 40 кохі одвесали ствари пан учительською на штаций. А по подадню вельке множество народу зос слізами у очах одправили и самото пан учитель. Присутні були и школски дасци, котри свого пан учителя в касом засипали.

Шешілу драгу жадаме Вам, юліи наш пан учителю! Ми ятда не забудземе Вас, котри кце учелі и нас и нашіх ооах, просвітівали сие нас, розум нам отверати и тринчи сце ще в нами за телі років. Най Вас Бог провадзи у дальшим Вашим жівоце и най Вам да у міре дочекац глібоку старісц!

Діонізій Рускай.

Дакус висціе - дакус ніжшіе.

У давних часах були и такі кральікі, ці любілі преоблечени ходаків помедзя своїм народом, да то лепше упізнаю, и да віщаа, ио народ жада. Теди ще у баварским главним варону Мінхену трафела така подія.

Сдного дня шыю з преоблечени баварски краль по єднай бочнай улиці на краю варошу и смеркова, же катона, цо стал на стражі при єднім магазіні, віше юшка под свою мацту скривал, кед лем лакото обачк. И тераз кед ще лем краль прибліжял, катона ще зліхол и юшка фрішко скріл под своїм капутом. Розуми ще, же юн краль не препоанал и думал, же то якішкі обычни чоловек з варошу та прегварел до ньго:

— Але сце ме пане престрашели, бодай нас...

— Престрашіл сом це? — гварел краль. Ти вец налевіно маш юшка почкіте на ювой душі.

— Ей, не так бара страшне, — одповед катона, — але подумайце лем себе, я лем од надавін у Мінхену, я ту пріключево, же краль жа обычай ходакі часто по варошу як прости

шонек, без кральікіх іхматох. Я себе дакус гавдал, а ви сада аваце, же катона на стражі ве щиє іш сес. Прето сом такій, кед сом лем вас обачел, сіріл своїм відзене под хвіщут. Але тераз можем жирно лідей гавдац, бо мам юшка бара добре, а думам же такій озда ніхто не правде.

— О, можем бути мирни, — гварел Йому краль, — Але поведац ми, цо маш тяне добре але я не іздам так високо, скуште ще дакус ішкей.

— Знаце цо? Угадайце!

— Но, — гварел краль, — сада маш філат добрей колбасі.

— Ого, колбаса бара добра ствар, але я не іздам так високо, скуште ще дакус ішкей.

— Мази філат печеїкій целгіній? — гуторел краль.

— Ша и целачіна добра, — гварел стражар, — але я и так високо не думам. Угадайце юще ішкей.

— Можебуц, же маш юнку? — гварел краль.

— И юнка мы юще бара нача, але ви

ГАЗДОВСТВО

Янко Ландел, Міклушевци:

Дацо о виновей лозі.

XI.

Одбрана процы Іраву, якікій ляду (трацу).

Віас на яр кед ще лем розвиваю міднікі яс пупчох, кожак які себе дума, як би вініцу зачувати од мразу. За очуване вініди од мразу війлеріше кед єст по вініци у арівріві дакія палевіна, котра видави велико діму тік на яр, корів, піловіна, лісце и др. За діжджамі обично ісе трафі же придає мраз, а то мож обачиць, кед хладні и влажні време, є праць нараз ще розяшій. Теди треба коли З години напомінute падіт, да по вініци стой дім як хмара.

У дасдніх віногоріох мал сом прилику віянці, за часу одбрані од мразу, же шинкі віноградаре маю порихтаки жевані суди але катраном и кед требя, та шинкі катран падіт як щицко віногоре ліпнітра як зос хмара закрите. Дімкі ще муши аж док слухи зос шинкім не віде. Од мразу найвецей страдаю тоти вініці, котри су у долах, а менай тоти що на березі.

Од мразу озноси жими вініці ѹе очуваю, кед ще в іспені добре загарно зос жему, а на яр їх ще открыє.

Процы ляду (раду) брана віріце зос штреляньем, зос мажарох, а у новіх часах и зос ракетами.

Од траду найвецей страдаю тоти вініди, цо су блізко леса лабо води. Процы ляду вініцу найблизовішайше оспітурал при дасдному доброму дружству.

Написал сом тоти даскелью упуні же, би булі на хасен нашему народу особено тим, що пумлю ще займац лабо ще уж займаю зос віноградарством, да ще можу упояні зос глашайшика чекодами у нашіх вініціх и як же од їх треба браніц.

Од шицкого, цо сом ту писал яс панед сом ишо відного непріятеля нашіх красних вініціх, а то су ріккі висовистий віногра-

мунице исо юще ішкей.

— Вец ішевію маш філат сира! — гварел краль.

— Ідзец віхет з вінім спром! Тото, цо я мам, є вельо лешне, але пажіне.

— Вец на левно маш рідкву, — твари звонікі паміхом краль.

— Но, скоро сме угадали, але лем на поле. Бо я мам аж два розкви, саду сом уж дакус ішгризол, а другу можем и вам понукнуць. Ето берде, не ганьбце ще, — гварел добродушкі катона и проспігнул рідкву кральіві.

— Крашне гім дзекуем, але я баш ідзем на полудзенок, та не спеч себе тераз туби анетит. Остай з Богом и лем єда далей свою родку.

Лем до краль іпріпол даскелью крохай, кед то катона почал полац.

— Слухайце, пане, як юще бара пічаді, та модлім вас поведзце ми, цо ви за ёден да знам, з ким сом бешедовал.

— Е, — гварел краль, — ти ѿцел да я угадам, цо юн відой, вец тераз ти угадай, хто я.

— Ша ви даяки старі писар, канцлерист...

дзе, хтора патраші на свой засен хасен у остатых роках вочали барэ шырні лозу, хто-ра ше вона директор (директар) родзін) и чым зменшала калиту доброй вінчаній лозы. Од стомкуней директора родзеній лозы, яст венцій ся хторих читательськом календу познати под менем: Делавара, Отело, Ноах ітд.

Длужнасі ми напомніць, же тоги директоры пінцікі су единак таік не вредни, бо к вино зос іх скупотребліше прето же чюдзі заразлю вре отрову, хтора ше у імі наході. Базонно ведам познате же у вінку ю директора намож ажайці зос алкохолічні справами (граві) кельо вест у імі %, віноколу и то видно уж прето же у тым вінку як сам стомкунул нахадзіл іх отрпіні тварі. Таке жіло чюдзі и напісну доброму вінку, бо вісте добре вино неможеме прещаць. Найновіши паредзенія одрэзую же ше віно зос директора на іміе прещаць под кару штрафовання. Прето ше прешточна таік вініца прекалажиць.

Можебудз, же ше набаце досці приятельські директора, хторы бж жи можебудз прыгварнілі же то жа іх добра, бо віно має моціе. Такі пад ми пребача, бо зос тым пісаньком намам думу критиковаць іхкото аш у роботі аш у потрошлі його виробах, лев настотім зос тым дапр. правдзину пораду кождому, кого иннотратварствін интересу и хто є правдзини прыдатель добрих вініцах. Зос тым жіжам пашам людзюм, же бж тіні даскельо слова послужжіла на працькіх хасен.

(Конец).

Шеферт.

Жобрак водзіх хланца за руку и моды милостию.

Бедзі старши, ніні дама, жобракови дінвертварі:

— Не добре робінка, же уж такого малого сіна учіхе жобрак.

— Ша то не мой сін, то мой шеферт

Прикрасы.

— Врацам ше з Парижу.

— А друго ви там будз?

— Цалік тидзень.

— А мали сде з французаў вельо прикрасы?

Я з іхма не, але вони зо живу.

— Канцелярист то ірачынё, — гаварі краль, але ира не знях хуціні вініце.

— Но, кец ви нозктаруні!

— Н то не подло, але яще дахус вініце.

— Ого, сіда ви не провокатор?

— Красне и то, але ида вініце вініце.

— Всц сіце спреки начальнік?

— И то мы не начи, але лев тк іда вініце.

— Но, то мы ше начи, — гаварі катонка,

— и барз мі милі, же сом упознал такога велькото пана. Але тэрэз уж каленно утада:

— Ви министер!

— Айн не то, яще вініце!

— Іой, ша ви вец сам краль! — скричал престраннын катонка и вініцірел на юго очы.

— Угадаць ши! — гаварэл краль.

— Ісусе, Матко Божа! — скричал на шырні престраннын стражар, — вец мы фріншко потримайце туту родкву, да нам можем по пропису сазутираць.

Краль му и то аробед. Стражар лясялутырал и обхідноме ше разстали у найлепшай влагодзі.

Док нам домашні тащок лёніві и наспе-
да ше трапя з будовацьком гнізда, дотля юго
брата у Амерыкі, гоч воні лев такі лельки, лк
дрозд, ипак збудув себе хижу вельку як гар-
та и чејку 4 до 5 кілі.

Попры тоги майсторах мунарох треба
сплінуць к птицох тесарох (цимерманох).
То на першым месцы жовна. З хоцім дзьоб-
ком видзьобе вона себе хартель у дрезу, а
при тим, разумяте, глада дрэва, котре уж
надгініце і мечайшо. И медыя напіхамі остан-
вілі, котрых треба прырахоніць ту чыцію
тесаром.

Можебудз вам будзе чудно чуць, як меды
птыцама ёсць і коначе, котры праўя себе хи-
жкі у жемікі. Гу тым коначам прынадаце ся лев
жыві скворачок, препілка и морски птицы,
котры ішшу свойсці да маліх долінікіх,
але і другі, як на пр. „водомар рибіч“, кот-
ры вініца себе долік на бергу моря, лябо
спанска птица „гесоніт“, котры жуки мац
подземную дзікру дзіготу найменшай да метери.

Крем тих птицох — ремесленікох сст
ище і ткачи. Воні ткаю свойсці гнізда зі
парчох і цепкіх коречкох. Фурма тих віні-
цікіх гніздах в розлична, а зігаю будз і на-
вініст містер зельки, гоч сама птица бара жал-
ка. Даносдзіні отвор тих гніздах з цер-
ньлом, а хапоедзіні уткаю до гніздах жуки, кот-
ры зносят крашне шашы.

Найвесці птицы праўя себе гнізда у фур-
ми кошары, — то су кошарошэ. Гу нім
пріпадае яскінна пашам птицох, од пішиного
орла, края небесных вініціх до дроздох, хо-
сох и соловейкох. Фурма тих гніздах скоро віні-
ста, ідах матернілі од котрого их птицы пра-
вія рижкі. Една птица праўя свога кошарку
од травы, од шена, друга од можу, трэця, як пр.
орел и гавяня од велькіх и досці трубых
конарох.

И шынікі тэти гнізда збудовані ваніце
по майсторску, котры праўдзіві, же тоги птицы
не лев вешти рымесленіюх, але і о тым, якую
вельку любов маю птицы таім дзецем —
потомкам, кед им ше так ускладні прарадаць цо
дзіготу коліску. И зато строго треба осудзіць
тоты дасци, найвесці хланцах, котры ажайца и
розвалюю тут і вано таке гніздо.

Побоязна мац.

Нешка зам іш не новем, бо сом була на
словедцы, але на ютро воні, подлік тады, так
вілазім, же воні шынікі дзяблі однісіс.

— Знаш, Юлка ше сцела одац як дохто-
ра, але го скабеля, кед ше дозікала, кельо воні^{ні}
пеніжи видзеяна на свойсці шустера.

— Но и цо?

— Одала ше на того шустера.

Бурза

Нові Сяд 25. V. 1932.

Жито	128—134	Дн.
Кукуриша бачка и срімска	96—102	Дн.
Ярец бачка и срімска	140—160	Дн.
Овес	136—138	Дн.
Муха 00	230—240	Дн.
Муха чицко 2	205—215	Дн.
Муха чицко 6	180—185	Дн.
Кромплі	105—125	Дн.
Кромплі ранні червени	130—140	Дн.
Пасуля	235—245	Дн.